

Raport științific și tehnic - Etapa a 2-a/2023

Dezvoltarea unor sisteme de tip silice mezoporoasă funcționalizată cu derivați de acid boronic pentru terapia cu captare de protoni cu bor pentru terapia cu protoni îmbunătățită

Rezumat

În această etapă s-a optimizat sinteza silicei mezoporoase funcționalizată cu acid *para*-carboxifenil boronic (CPBA) și de asemenea s-a pus la punct metoda de funcționalizare cu grupări de acid *meta*-aminofenil boronic ceea ce corespunde cu obiectivul (O1) al proiectului-*obținerea nanoparticulelor de silice mezoporoasă funcționalizată cu derivați boronici (MSN-B)*. Materialele MCM-41 și SBA-15 funcționalizate cu CPBA (denumite MCM-CPBA, respectiv SBA-CPBA) au fost utilizate ca transportori pentru doxorubicină și împreună cu aceasta pentru resveratrol ceea ce corespunde cu obiectivul O2-*adsorbția unui agent antitumoral în transportorii de silice funcționalizați cu derivați de acid fenilboronic*. S-au obținut 4 sistemele cu eliberare de doxorubicină, respectiv doxorubicină și resveratrol care au fost caracterizate prin difracție de raze X ce a demonstrat prezența substanțelor biologice active în stare amorfă în mezoporii silicei, spectroscopie FTIR care a evidențiat interacții puternice între agentul citostatic și transportor, precum și prin analiză termogravimetrică pentru determinarea conținutului de substanțe biologice active.

S-au determinat profilele de eliberare ale doxorubicinei și ale resveratrolului în soluție tampon de fosfat (PBS) pH 5.5 și 7,4. Pe lângă eliberarea doxorubicinei, a fost observată ruperea derivatului boronic, practic având loc reacția de hidroliză a acidului *p*-carboxifenilboronic, CPBA. Eliberarea doxorubicinei (Dox) încapsulate în suportul silice este mai lentă în comparație cu dizolvarea acesteia în PBS pH 5,5, probabil ca urmare a interacțiilor puternice medicament-transportor. Dacă se compară cele două formulări Dox@MCM-CPBA și Dox,Resv@MCM-CPBA se poate observa că prezența resveratrolului determină o cinetică mai rapidă de eliberare a agentului citostatic, precum și un procent mai mare de doxorubicină eliberată în 24 h atunci când cele două substanțe sunt prezente amândouă în formulare.

Evaluarea citotoxicității *in vitro* a sistemelor cu eliberare țintită ce conțin drept transportor, MCM-CPBA și SBA-CPBA și doxorubicină, respectiv doxorubicină și resveratrol, s-a efectuat pe fibroblaste umane dermale BJ și pe celule tumorale de cancer ductal de sân BT474, ceea ce corespunde cu obiectivul O3 - *evaluarea citotoxicității MSN-B și MSN-B-At*. S-a constatat o citotoxicitate mai mare pe celulele tumorale a Dox@MCM-CPBA și Dox,Resv@MCM-CPBA decât pe fibroblastele BJ. De asemenea, prezența resveratrolului în formulare, potențiază efectul citotoxic al doxorubicinei, probabil ca urmare a unei cantități mai mari de agent citostatic eliberat.

Internalizarea NP de MSN-B și sistemele pe bază de doxorubicină în celule BT474 și în fibroblaste BJ a fost evaluată prin microscopie hiperspectrală ceea ce corespunde cu obiectivul (O5)-*evaluarea internalizării transportorului de silice funcționalizat cu grupări de acid fenilboronic și a sistemelor cu eliberare țintită de agent antitumoral prin microscopie hiperspectrală*. Aplicând procedura SAM urmată de un tool creat în această etapă, "COUNTRED", s-a determinat procentul de internalizare pentru probele de Dox, MCM-CPBA și Dox@MCM-CPBA pentru linia celulară BT474 rezultând că Dox@MCM-CPBA are procentul cel mai mare. Comparând cele două linii celulare tratate cu NP de DOX@MCM-CPBA se observă o internalizare mult mai bună a NP pentru linia celulară tumorală.

Tratamentul de iradiere cu protoni a adus o modificare semnificativă asupra supraviețuirii celulelor tumorale, în plus față de tratament cu NP, la dozele de 2 Gy, respectiv 4 Gy, pentru toate concentrațiile testate în studiu. Astfel, putem afirma că pentru aceste condiții experimentale, tratamentul combinat cu NP de Resv@MCM-CPBA și protoni conduce la o creștere a citotoxicității împotriva celulelor de cancer, comparativ cu probele doar iradiate sau doar expuse tratamentului cu NP.

Rezultatele obținute în această etapă au fost diseminate în 4 conferințe internaționale, o cerere de brevet și un articol ISI ce va fi trimis în decembrie ce va conține datele din cererea de brevet.